

Handläggare
Henrik Svenonius
Telefon: 0850829318

Till
Kommunstyrelsen

Centralupphandling av vård- och omsorgsboenden 2021

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. De av kommunstyrelsen föreslagna vård- och omsorgsboenden ska ingå i den centrala upphandlingen för 2021.
2. Kommunstyrelsen ska, med ändring av kommunfullmäktiges beslut (2016-10-17, § 14), från och med 2019 ansvara för genomförande av återkommande centralupphandling av entreprenaddrift av vård- och omsorgsboenden. Dels de som anges i detta ärende, och de som kommunfullmäktige ev. senare beslutar om.
3. Kommunstyrelsen ska besluta om upphandlingsdokument, tilldelning av kontrakt, avbrytande av upphandling, avtalstecknande, ev. förlängningar, förändringar, kompletteringar och/eller tillägg till avtalen utifrån affärsmässiga grunder, samt häva avtal. Upphandlingen ska genomföras i enlighet med de grundläggande principer som anges i ärendet och tidigare kommunfullmäktigebeslut om valfrihet (2007-11-05 § 15), samt senare kommunfullmäktigebeslut
4. Ansvaret för förvaltningen av nya och befintliga entreprenadavtal överflyttas från äldrenämnden till kommunstyrelsen.
5. Kommunstyrelsen får besluta om att justera antalet boenden på det sätt som framgår av ärendet om det under arbetet med upphandlingen visar sig vara omöjligt eller uppenbart olämpligt att inkludera boendet.

Kommunstyrelsen beslutar vidare, under förutsättning av att kommunfullmäktige beslutar enligt ovan, att:

1. Stadsdirektören ska fatta beslut om upphandlingsdokument, avbrytande av upphandling, tilldelning av kontrakt, tecknande av avtal och löpande avtalshantering inklusive beslut om ev. förlängningar, förändringar, kompletteringar och/eller tillägg till avtalen utifrån affärsmässiga grunder, samt häva avtal.
2. Stadsdirektören ska fatta beslut om att justera antalet boenden om det under arbetet med upphandlingen visar sig vara omöjligt eller uppenbart olämpligt att inkludera boendet.

Sammanfattning

Valfrihet inom vård- och omsorgsboenden infördes i Stockholms stad den 1 juli 2008. Av beslutet framgår att vård- och omsorgsboenden ska upphandlas genom centralt administrerade entreprenadupphandlingar.

Efter beslut av kommunfullmäktige den 17 oktober 2016 flyttades ansvaret för genomförande av bland annat centrala entreprenadupphandlingar av vård- och omsorgsboenden, inom stadens valfrihetssystem, från kommunstyrelsen till äldrenämnden. I budget 2019 beslutades att kommunstyrelsen under året ska återta ansvaret för genomförande av centrala upphandlingar enligt lagen om offentlig upphandling för vård- och omsorgsboenden från äldrenämnden.

I detta ärende föreslås tre vård- och omsorgsboenden ingå i en central entreprenadupphandling 2021. Dessa är Hornskroken på Södermalm, Tussmötesgården i Enskede-Årsta-Vantör samt Solbacken på Kungsholmen.

Upphandlingen planeras påbörjas snarast möjligt under 2019 och avtal ska gälla från och med 2021-02-01.

Kommunstyrelsen ansvarar för kontraktuell förvaltningen, såsom avtalspart. Stadsdelsnämnderna har ansvar för avtalens förvaltning, uppföljning av verksamhetens kvalitet, löpande dialog med entreprenörer etc.

Bakgrund

Stockholms stad införde den 1 juli 2008 ett valfrihetssystem avseende vård- och omsorgsboende. Valfrihetssystemet innebär att den enskilde som genom biståndsbeslut beviljats vård- och omsorgsboende själv får välja vilket boende han eller hon önskar flytta till. Kommunfullmäktige beslutade i samband med detta att vård- och omsorgsboenden, i förekommande fall, ska upphandlas genom centrala entreprenadupphandlingar. Beslut om att ett avtal ska slutas genom central upphandling kan endast fattas av kommunfullmäktige.

Efter beslut av kommunfullmäktige den 17 oktober 2016 flyttades ansvaret för genomförande av bland annat centrala entreprenadupphandlingar av vård- och omsorgsboenden från kommunstyrelsen till äldrenämnden. I budget 2019 beslutades att ansvaret för centralupphandlingarna av vård- och omsorgsboendeentreprenader flyttas tillbaka till kommunstyrelsen.

I stadens valfrihetssystem för vård- och omsorgsboenden är ersättningen utformad för att konkurrensneutralitet ska föreligga. Utförarna i stadens valfrihetssystem består av kommunalt drivna verksamheter, entreprenader och privata utförare.

Upphandlingarna enligt LOU för driften av stadens vård- och omsorgsboenden genomförs sedan 2008 som kvalitetsupphandlingar där det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga baserat på bästa förhållandet mellan pris och kvalitet antas för respektive vård- och omsorgsboende.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontorets avdelning för finans och digital utveckling. Samråd har skett med juridiska avdelningen samt äldreförvaltningen.

Ärendet

Detta ärende innehåller stadsledningskontorets förslag till boenden att ingå i kommande entreprenadupphandling samt principer för genomförande av upphandlingen och avtalens förvaltande.

I detta ärende föreslås tre vård- och omsorgsboenden ingå i en central entreprenadupphandling 2021. Två av boendena drivs idag, efter central upphandling som genomfördes 2011, av entreprenörer. Avtalen för dessa kan inte förlängas ytterligare utan löper ut 2021-01-31. Det tredje boendet drivs i kommunal regi.

Respektive stadsdelsnämnd har beslutat att rekommendera kommunstyrelsen att följande vård- och omsorgsboenden ska ingå i upphandlingen:

Vård- och omsorgsboende	Stadsdelsnämnd
Hornskroken	Södermalm stadsdelsnämnd
Solbacken	Kungsholmens stadsdelsnämnd
Tussmötesgården	Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Av budget 2019 framgår bland annat att Stockholm ska ha en tillgänglig äldreomsorg med hög kvalitet som präglas av respekt för den enskildes behov och önskemål. Stadens omsorg ska kännetecknas av kvalitet, värdigt bemötande och valfrihet, där det egna inflytandet över insatser och valmöjligheter ska stärkas. Äldreomsorgen ska möjliggöra en hög livskvalitet för den enskilde. Rätten att bestämma över sin egen vardag gäller alla vuxna människor oavsett ålder. Kvalitet, valfrihet och mångfald är en självklarhet.

I enlighet med den information som gått ut till stadsdelsnämnderna ska dessa besluta om rekommendationer till boenden att ingå i central upphandling. Stadsdelsnämndens rekommendation utgör ett underlag för analys av vilka vård- och omsorgsboenden som kommunfullmäktige föreslås besluta om upphandling av. Ur flera aspekter är det viktigt att de vård- och omsorgsboenden som upphandlas utgörs av stabila verksamheter som inryms i fastigheter som uppfyller ställda krav både vad gäller boendestandard och arbetsmiljö. Stadsdelsnämndens förslag till beslut ska innehålla en övergripande analys av respektive boendes förutsättningar och status samt hur en kontinuitet för de boende säkerställs. Sedan tillståndsplikt infördes för entreprenad driven verksamhet enligt socialtjänstlagen, är dessa analyser även viktiga utifrån det perspektivet. Analysen ska därutöver innehålla en:

- beskrivning av fastighetens status och lämplighet att bedriva vård och omsorg i, även externt inhyrda fastigheter.
- för externt inhyrda fastigheter; en beskrivning av villkoren för hyresavtalet, exempelvis om avtalet kan komma att löpa ut under en eventuell kommande avtalsperiod med entreprenören.

Boendeplan

Stadsdelsnämnderna ska, enligt budget 2019, årligen ta fram ett per region gemensamt förslag till plan för att klara vård- och omsorgsboendebehovet. Arbetet samordnas av äldrenämnden som

bearbetar förslagen från nämnderna och föreslår beslut om åtgärder utifrån en sammanvägd bedömning av behov och framtida trender med mera. Boendeplanen ska därefter godkännas av kommunstyrelsen och är vägledande för nämndernas löpande beslut gällande större förändringar av stadens äldreboendebestånd. Med vägledning av detta och utifrån respektive boendes förutsättningar och status analyseras stadsdelsnämndernas förslag till de vård- och omsorgsboenden som rekommenderas ingå i den kommande centrala entreprenadupphandlingen 2021.

Stadsdelsnämndernas rekommendationer

Hornskroken

Hornskroken ligger på Södermalm och är inrymt i två fastigheter som är hopbyggda. Dessa omfattar totalt 53 platser fördelade på sju våningsplan. Samtliga platser har inriktning mot personer med demenssjukdom. På Hornskroken finns också Pensionat Hornskroken som är en kommunövergripande verksamhet för avlastning för anhöriga som vårdar närstående med demenssjukdom. Pensionat Hornskroken har fyra korttidsplatser och dagverksamhet för totalt sex personer per dag.

Enligt de uppgifter som stadsledningskontoret har inhämtat från Södermalms stadsdelsförvaltning, finns inga rapporterade större behov av renovering eller ombyggnation av fastigheten under de närmsta åren. Förvaltningens bedömning är att den uppfyller ställda krav både vad gäller boendestandard och arbetsmiljö. Fastigheten ägs av Wallenstam AB. Förhandling om villkoren i hyresavtalet som löper ut 31/12 2019 pågår och det finns enligt stadsdelsförvaltningen inget som tyder på att de och fastighetsägaren inte ska komma överens.

Verksamheten drivs för närvarande som entreprenad av Vardaga Äldreomsorg AB.

Tussmötesgårdens vård och omsorgsboende

Tussmötesgården som ligger i Stureby är en del av Stureby vård- och omsorgsboende. Verksamheten inryms i tre byggnader och omfattar 107 platser varav 71 med demensinriktning och 36 med somatisk inriktning.

Enligt de uppgifter som stadsledningskontoret har inhämtat från Enskede –Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd är fastigheterna väl lämpade för att bedriva vård- och omsorgsboende. Och uppfyller arbetsmiljöverkets krav på hygienutrymmen. Fastigheten ägs av Micasa Fastigheter i Stockholm AB.

Verksamheten drivs för närvarande i kommunal regi.

Solbacken

Solbackens vård- och omsorgsboende består av totalt 64 lägenheter för personer med demensdiagnos varav åtta lägenheter är avsedda för korttidsboende. Inom verksamheten finns även Lidnersgårdens dagverksamhet med ca 15 besökande per dag. Boendet består av 8 boendeenheter med 8 lägenheter i varje. Solbackens vård- och omsorgsboende drivs i dag på entreprenad av Attendo Care AB.

Solbackens vård- och omsorgsboende drivs i lokaler som ägs av Olof Lindgren Byggnads AB. Hyresavtalet gäller till och med 2021-01-31 och förlängs med automatik. Hyreskontraktet kan, om någon av parterna så önskar, sägas upp för omförhandling av hyresvillkoren vart tredje år. Omförhandlingarna avser oftast hyresnivån samt ansvarsfördelningen gällande drift och underhåll i fastigheten. Lokalernas status är enligt förvaltningen god, hyresvärden är seriös och mån om att underhålla lokalerna. Lokalerna är också enligt förvaltningens bedömning lämpliga att bedriva vård och omsorg i och det finns en trädgård i anslutning till verksamheten.

Inget av de rekommenderade boendena är omnämnda i boendepplanen som varande föremål för omstrukturering, nedläggning eller dylikt.

Förslag

Utifrån ovanstående information om respektive vård- och omsorgsboende, som av de berörda stadsdelsnämnderna föreslås ingå i central entreprenadupphandling 2021, gör stadsledningskontoret bedömningen att det inte finns någon information som talar emot att driften av dessa vård- och omsorgsboenden upphandlas och därmed inkluderas i den centrala upphandlingen.

Tidplan

Upphandlingen påbörjas snarast möjligt under 2019 och avtal ska gälla från och med 2021-02-01.

Organisation

Stadsledningskontoret ansvarar för upphandlingen. Även om entreprenadupphandlingen sker genom en centralupphandling måste stadsdelsförvaltningarnas och äldreförvaltningens kompetens och erfarenhet tas till vara. Det är därför viktigt att de berörda stadsdelsförvaltningarna avsätter tid och resurser för deltagande i

arbetet. Detta gäller vid framtagande av det underlag och uppgifter om respektive boende som är direkt avgörande för upphandlingen samt i högsta grad i arbetet med upphandlingsdokument och utvärderingsarbetet. Även äldreförvaltningens deltagande i upphandlingsarbetet är av stor vikt.

Utformning

Upphandlingen av entreprenaderna ska utformas på ett sådant sätt att det blir det för staden som helhet och de äldre mest fördelaktiga utfallet. Stockholm ska ha en tillgänglig äldreomsorg med hög kvalitet som präglas av respekt för den enskildes behov och önskemål. Stadens omsorg ska kännetecknas av kvalitet, värdigt bemötande och valfrihet, där det egna inflytandet över insatser och valmöjligheter ska stärkas. Vidare ska upphandlingen utformas så att de kvalitetskrav som ställs på äldreomsorgen och hälso- och sjukvården i gällande lagstiftning, allmänna råd och föreskrifter samt stadens riktlinjer och policy kan uppnås. Det av kommunfullmäktige antagna ersättningssystemet ska tillämpas.

Förutsättningar ska ges i upphandlingen för att genom referenstagning beakta stadens egna och andras erfarenheter av hur leverantörer sköter sina skyldigheter.

Upphandlingen ska genomföras i enlighet med grundläggande principer i tidigare beslut om valfrihetssystem i kommunfullmäktige (2007-11-05 § 15) och i kommunfullmäktiges senare beslut. Upphandlingen ska genomföras i nära samarbete med berörda stadsdelsförvaltningar samt äldreförvaltningen.

Det är viktigt att fortsätta stärka och förbättra förutsättningarna för avtalsuppföljning. Här har staden genomfört flera åtgärder, såsom gemensamma mallar och checklistor. I samband med den kommande upphandlingen kommer detta arbete fortsätta och utvecklas.

Förvaltning av avtal

Kommunstyrelsen ansvarar för kontraktuell förvaltningen, såsom avtalspart. I enlighet med beslutet om valfrihetssystem för vård- och omsorgsboenden inom äldreomsorgen ska nya entreprenadavtal som upphandlas inom ramen för valfrihetssystemet förvaltas och följas upp av respektive stadsdelsnämnd. Detta innebär mer konkret att när en entreprenadupphandling är slutförd och avtal är tecknat har stadsdelsnämnderna därefter ansvar för avtalens löpande

förvaltning, uppföljning av verksamhetens kvalitet, löpande dialog med entreprenörer m.m.

Vidare har respektive stadsdelsnämnd i ansvar att lämna sin rekommendation till kommunstyrelsen huruvida ett avtal bör förlängas eller inte.

Övrigt

För de boenden i vilka det ingår verksamhet som det inte finns en av kommunfullmäktige beslutad ersättning för, exempelvis korttidsplatser, ska respektive stadsdelsnämnd besluta om vilken ersättning som ska gälla.

Stadsledningskontoret föreslår att om det under arbetet med upphandlingen, av rättsliga eller andra skäl, visar sig vara omöjligt eller uppenbart olämpligt att inkludera något boende får kommunstyrelsen besluta att den nu aktuella upphandlingen inte ska omfatta detta eller dessa boenden. Stadsledningskontoret föreslår vidare att kommunstyrelsen delegerar till stadsdirektören att fatta beslut om avsteg enligt ovan.

Magdalena Bosson
Stadsdirektör

Anna Håkansson
Biträdande stadsdirektör